

پردیس دانشکده های فنی

به نام خدا
دانشکده‌ی مهندسی برق و کامپیوتر
تمرین سری سوم یادگیری ماشین

دانشگاه تهران

سلام بر دانشجویان عزیز، چند نکته مهم:

۱. حجم گزارش به هیچ عنوان معیار نمره دهی نیست، در حد نیاز توضیح دهید.
 ۲. نکته‌ی مهم در گزارش نویسی روشن بودن پاسخ‌ها می‌باشد، اگر فرضی برای حل سوال استفاده می‌کنید حتما آن را ذکر کنید، اگر جواب نهایی عددی است به صورت واضح آن را بیان کنید.
 ۳. کد های نوشته شده برای هر سوال شبیه سازی را در فایل ipynb متناظر آن سوال بنویسید.
 ۴. کدهای ارسال شده بدون گزارش و یا کامنت گذاری دقیق در کد فاقد نمره می‌باشند.
 ۵. برای سوالات شبیه سازی، فقط از دیتاست داده شده استفاده کنید.
 ۶. نمره تمرین از ۱۰۰ نمره می‌باشد
 ۷. هرگونه شباهت در گزارش و کد مربوط به شبیه سازی، به منزله تقلب می‌باشد و کل تمرین برای طرفین ۱۰۰- خواهد شد.
 ۸. در صورتی که تشخیص داده شود از چت بات ها به صورت مستقیم برای پاسخ سوال های تئوری و شبیه سازی استفاده شده است، نمره ۱۰۰- در نظر گرفته خواهد شد.
 ۹. فایل نهایی خود را در یک فایل زیپ شامل PDF گزارش و فایل کدها آپلود کنید. نام فایل زیپ ارسالی الگوی ML_HW#_StudentNumber داشته باشد.
- در صورت داشتن سوال، از طریق گروه درس یا ایمیل‌های زیر با تدریس‌یار مربوطه سوال‌های خود را مطرح کنید.

سوال ۱ و ۲ و ۵: javadkavian8@gmail.com
سوال ۳ و ۴ و ۶: ta.mobin.roohi@gmail.com

سوال ۱: (۱۵ نمره)

فرض کنید در فرآیند انتخاب ویژگی (feature) در یک پروژه یادگیری ماشین، ویژگی‌های زیر به ترتیب از چپ به راست انتخاب شده‌اند:

$$X_2, X_8, X_7, X_1, X_9, X_5, X_3, X_6, X_4, X_{10}$$

همچنین فرض کنید معیار انتخاب (criterion)، مجموعه ویژگی‌هایی باشند که بیشترین Information

Gain را داشته باشند. مقدار Information Gain روی ویژگی‌های X_i, X_j, \dots, X_k را به صورت

$$F(X_i, X_j, \dots, X_k)$$
 نمایش می‌دهیم.

الف) اگر الگوریتم انتخاب ویژگی (Sequential Forward Selection (SFS) باشد، ثابت کنید:

$$F(X_2, X_8, X_5, X_{10}) \geq F(X_1, X_2)$$

ب) آیا این الگوریتم، لزوماً بهترین مجموعه از ویژگی‌ها را با توجه به criterion تعریف شده به دست می‌آورد؟ برای پاسخ خود دلیل بیاورید.

سوال ۲: (۱۵ نمره)

همانطور که میدانید، یکی از روش های انتخاب ویژگی، استفاده از روش های مبتنی بر الگوریتم ژنتیک است.

الف) این روش را مختصراً توضیح دهید.

ب) اگر در این الگوریتم، fitness function را به صورت زیر قرار دهیم، توضیح دهید چه مشکلی ممکن است پیش بیاید؟

$$Fitness = accuracy$$

ج) برای حل مشکل fitness function فوق، آن را چگونه تغییر می دهید؟

سوال ۳: (۱۵ نمره)

در این سؤال، دو مرحله از الگوریتم **Adaboost** را روی مجموعه داده‌ای دوبعدی به صورت دستی اجرا می‌کنید. یادگیرنده‌های ضعیف مورد استفاده، **Decision Stump** هایی با مرزهای عمود بر محورهای مختصات هستند؛ یعنی هر **decision stump** فقط بر اساس یک ویژگی (x_1 یا x_2) تصمیم‌گیری می‌کند.

داده‌های مورد نظر بدین شکل هستند:

Sample	x_1	x_2	Label y
A	12	10	+
B	2	4	-
C	10	5	+
D	8	8	-
E	6	5	+

برای شفافیت، **decision stump** را تعریف می‌کنیم:

$$h(x) = \begin{cases} +1, & x_j \leq \theta, \\ -1, & x_j > \theta, \end{cases}$$

که در اینجا θ همان ویژگی تصمیم‌گیری است.

برای هر ویژگی، تنها میانگین بین مقادیر مرتب‌شده نمونه‌ها بررسی می‌شود:

• یعنی برای $x_1 \in \{2, 6, 8, 10, 12\}$ ، تنها مرزهای $\theta \in \{4, 7, 9, 11\}$ بررسی شوند.

• یعنی برای $x_2 \in \{4, 5, 8, 10\}$ ، تنها مرزهای $\theta \in \{4.5, 5.5, 6.5, 9\}$ بررسی شوند.

یک نکته مهم:

برای پیدا کردن درختچه تصمیم بهینه، نیازی نیست تمام حالت‌های ممکن را بررسی کنید. کافی است با نگاه کردن به نمودار نقاط، آن‌هایی را که به صورت شهودی احتمال دارد مرز تصمیم خوبی باشند انتخاب کرده و برای آن‌ها خطا را محاسبه کنید. این کار باعث صرفه‌جویی در وقت و جلوگیری از محاسبات طولانی و تکراری می‌شود.

توجه کنید! در این مسئله ϵ_t همان weighted error اسلایدهای درس هست که برای گذر t ام Adaboost تعریف شده است. همچنین $D_t(i)$ همان α_i برای گذر t ام است.

(الف) گذر اول: فرض کنید که تمامی داده‌ها در ابتدا وزن‌های برابری دارند و $D_1(i)$ یک توزیع یکنواخت است. حال اولین گذر (iteration) الگوریتم Adaboost را با استفاده از decision stump تعریف شده انجام دهید. برای این کار، decision stump بهینه را بدست آورید و مرز بهینه را گزارش کنید. سپس، مقادیر خطای وزن‌دار ϵ_1 و \widehat{W}_1 و وزن‌های آپدیت شده داده‌ها یعنی $D_2(i)$ را محاسبه کرده و اعلام کنید.

(ب) گذر دوم: حال گذر دوم را انجام بدهید. برای این کار، با استفاده از وزن‌های $D_2(i)$ decision stump و مرز بهینه را محاسبه و گزارش کنید. سپس، مقادیر ϵ_2 و \widehat{W}_2 را محاسبه کنید.

(ج) طبقه‌بند نهایی: طبقه‌بند نهایی Adaboost را با استفاده از \widehat{W}_1 ، \widehat{W}_2 و دو decision stump بهینه هر گذر بدست آورید و سپس کلاس داده‌های (۹، ۱۱) و (۵، ۵) را با استفاده از آن پیش‌بینی کنید. توضیح دهید طبقه‌بند Adaboost بدست آمده کدام داده را با اطمینان بیشتری طبقه‌بندی می‌کند؟ دلیل خود را بیاورید.

نکات بیشتر:

- در طول محاسبه اگر به بیش از یک decision stump بهینه دست پیدا کردید، یک مورد را با ذکر آن به تصمیم خود انتخاب کنید.
- مقادیر وزن‌های آپدیت شده، D_t ، را قبل گزارش کردن نرمال‌سازی کنید که جمع مقادیر آن ۱ باشد.

سوال ۴: (۱۰ نمره)

(الف) نشان دهید که کران بالای زیر برای خطای آموزشی طبقه‌بند نهایی F حاصل از T گذر اجرای Adaboost وجود دارد.

$$\text{err}_{\text{train}}(H) \leq \prod_{t=1}^T Z_t$$

به طوری که:

$$F(x) = \sum_{t=1}^T \hat{w}_t f_t(x)$$

$$H(x) = \text{sign}(F(x)) \in \{-1, +1\}$$

$$\text{err}_{\text{train}}(H) = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N \mathbf{1}(H(x_i) \neq y_i)$$

$$Z_t = \sum_{i=1}^N D_t(i) \exp(-\hat{w}_t y_i f_t(x_i)) \quad \text{and} \quad D_t(i) = \alpha_i \quad \text{at iteration } t$$

توجه کنید که خطای آموزش خطای 0-1 است و خطا در نظر گرفته است برای دسته‌بند ها در هر مرحله از روش Adaboost خطای exponential است.

سوال ۵: (شبیه سازی، ۲۰ نمره)

دیتاست داده شده در این سوال، برای تشخیص phishing email می باشد. دیتاست را دانلود کرده و در قالب pandas dataframe لود کنید:

۱. داده‌ها را به دو بخش ۸۰ درصد آموزش و ۲۰ درصد آزمون تقسیم کنید. تقسیم بندی برای داده های آموزش و آزمون بین دو کلاس باید همگن باشد به این معنا که نسب داده های دو کلاس در داده های آموزش و تست با هم برابر باشد و مقدار random state را برابر با ۴۲ قرار دهید.

۲. ابتدا با استفاده از تمام ویژگی های دیتاست، یک طبقه بند Logistic Regression به دیتاست آموزش دهید و دقت مدل را گزارش کنید.

۳. حال با استفاده از الگوریتم SFS موجود در کتابخانه mlxtend، به ترتیب به تعداد ۲، ۳، ۴ و ۵ ویژگی انتخاب کنید. معیار انتخاب accuracy و cv را ۲ قرار دهید. ویژگی هایی را که الگوریتم در هر مرحله انتخاب می کند، گزارش کنید.

۴. حال شما باید کلاس CustomSFS را به صورت FromScratch پیاده سازی کنید؛ برای این کار کافی است متد fit از این کلاس را پیاده سازی کنید؛ خروجی متد get_k_features را برای ۲، ۳، ۴ و ۵ ویژگی، با خروجی کتابخانه از قسمت قبل مقایسه کنید و در گزارش خود ذکر کنید.

۵. توجه کنید که برای پیاده سازی این کلاس، مجاز به استفاده از کد های mlxtend و sklearn.feature_selection نیستید.

سوال ۶: (شبیه سازی، ۲۵ نمره)

در این تمرین با دو روش یادگیری Ensemble یعنی Bagging و Adaboost آشنا می شوید. پیاده سازی های این دو الگوریتم باید به صورت دستی انجام شوند و نمی توانید از تابع ها و کلاس های آماده مربوط به این دو الگوریتم که در کتابخانه های آماده وجود دارند استفاده کنید. همچنین نحوه استفاده از مدل XGBoost را یاد خواهید گرفت و نتایج این روش ها را با هم مقایسه می کنید.

درخت تصمیم با عمق یک (Decision Stump) به عنوان مدل پایه در تمامی پیاده سازی ها استفاده شود که برای آن می توانید از `sklearn.tree.DecisionTreeClassifier` با عمق یک استفاده کنید.

```
sklearn.tree.DecisionTreeClassifier(max_depth=1)
```

مراحل:

(الف) آماده سازی داده ها: در این مرحله، ابتدا مجموعه داده Pima Indians Diabetes را از کتابخانه Scikit-Learn بارگذاری نمایید. برای این کار می توانید از این کد استفاده کنید:

```
pima = sklearn.datasets.fetch_openml(
    name='diabetes', version=1, as_frame=True)

X = pima.data

# Map 'tested_negative' → 0, 'tested_positive' → 1
y = (pima.target == 'tested_positive').astype(int)
```

داده‌ها را به دو بخش ۸۰ درصد آموزش و ۲۰ درصد آزمون تقسیم کنید. تقسیم بندی برای داده های آموزش و آزمون بین دو کلاس باید همگن باشد به این معنا که نسب داده های دو کلاس در داده های آموزش و تست با هم برابر باشد.

در نهایت، یک مدل پایه اولیه از نوع **decision stump** تعریف نمایید که در ادامه مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

(ب) تحلیل اولیه داده‌ها (**EDA**): در این بخش، شکل کلی و ابعاد داده‌ها را بررسی کنید و خلاصه‌ای از ویژگی‌ها و برچسب‌ها را مشاهده نمایید. همچنین برای درک بهتر توزیع داده یا ارتباط بین برخی ویژگی‌ها، نمودارهای ساده‌ای را ترسیم کنید. انتخاب اینکه نرمال‌سازی انجام بدهید یا ندهید به عهده خودتان است.

(پ) پیاده‌سازی **Bagging**: در این مرحله، الگوریتم **Bagging** را خودتان باید پیاده‌سازی کنید. برای این کار می‌توانید از **decision stump**ها استفاده کنید همانطور که قبل تر توضیح داده شد و تعداد مدل‌ها را ۵۰ در نظر بگیرید. حق استفاده از کلاس آماده **Bagging** از کتابخانه از پیش آماده‌ای را ندارید. پس از آموزش، پیش‌بینی نهایی باید با استفاده از رأی‌گیری بین پیش‌بینی‌های مدل‌ها انجام گیرد.

(ت) پیاده‌سازی **Adaboost**: در این مرحله، الگوریتم **Adaboost** را باید خودتان پیاده‌سازی کنید. از **decision stump** برای این کار استفاده کنید و تعداد مدل‌های را ۵۰ در نظر بگیرید. استفاده از کلاس **Adaboost** از پیش آماده از کتابخانه‌ها ممکن نیست.

(ث) استفاده از **XGBoost**: در این مرحله یک مدل **XGBoost** را بر روی داده های آموزشی بدهید و پیش‌بینی انجام دهید. برای اینکار می‌توانید از کتابخانه **xgboost** استفاده کنید.

(ج) محاسبه دقت: در این بخش، دقت و امتیاز **F1** را برای هر یک از مدل‌ها برای داده‌های آموزشی و آزمایشی را محاسبه کرده و به صورت یک جدول گزارش کنید. مدل‌های مورد نظر عبارتند از:

Base Classifier (Decision Stump), Bagging, Adaboost, XGBoost

(چ) گزارش نهایی: در نهایت، یک گزارش کلی از نتایج به دست آمده تهیه نمایید. در این گزارش به موارد زیر بپردازید:

- عملکرد پیاده‌سازی‌های Bagging و AdaBoost خود را با مدل تصمیم پایه (Decision Stump) مقایسه کنید. آیا بهبود مشاهده می‌شود؟ دلایل احتمالی آن را بر اساس سازوکار این الگوریتم‌ها توضیح دهید.
- مقایسه Bagging و AdaBoost: عملکرد دو پیاده‌سازی خود را با یکدیگر مقایسه کنید. کدام یک بهتر عمل کرد؟ چرا؟
- مقایسه با XGBoost: عملکرد پیاده‌سازی‌های خود را با XGBoost مقایسه کنید.